Πέμπτη 29 Απριλίου 2021

P9_TA(2021)0156

Βολιβία και η σύλληψη της τέως προέδρου Jeanine Añez και άλλων αξιωματούχων

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Απριλίου 2021 σχετικά με τη Βολιβία και τη σύλληψη της τέως προέδρου Jeanine Añez και άλλων αξιωματούχων (2021/2646(RSP))

(2021/C 506/11)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του, της 28ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την κατάσταση στη Βολιβία [1],

— έχοντας υπόψη τη δήλωση του Αντιπροέδρου της Επιτροπής / Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 23ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τις γενικές εκλογές στη Βολιβία και τη δήλωση του εκπροσώπου του, της 14ης Μαρτίου 2021, σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις στη Βολιβία,

— έχοντας υπόψη το δελτίο Τύπου της Διαμερικανικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (IACHR), της 16ης Μαρτίου 2021, με το οποίο καλεί τη Βολιβία να συμμορφωθεί με τα διαμερικανικά πρότυπα όσον αφορά την τήρηση της ορθής διαδικασίας και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη,

— έχοντας υπόψη τη δήλωση της 13ης Μαρτίου 2021, η οποία αποδίδεται στον εκπρόσωπο του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, σχετικά με τη Βολιβία,

— έχοντας υπόψη τις δηλώσεις της Γενικής Γραμματείας του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών (ΟΑΚ) σχετικά με την κατάσταση στη Βολιβία, στις 15 και στις 17 Μαρτίου 2021,

— έχοντας υπόψη το Πολιτικό Σύνταγμα της Βολιβίας,

— έχοντας υπόψη την Αμερικανική Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου (Σύμφωνο του San José),

— έχοντας υπόψη το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 144 παράγραφος 5 και το άρθρο 132 παράγραφος 4 του Κανονισμού του,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πολιτική και κοινωνική κατάσταση στη Βολιβία εξακολουθεί να προκαλεί σοβαρές ανησυχίες μετά τις προεδρικές εκλογές που διεξήχθησαν στις 20 Οκτωβρίου 2019· λαμβάνοντας υπόψη ότι τουλάχιστον 35 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και 833 τραυματίστηκαν στη διάρκεια εκτεταμένων και βίαιων διαδηλώσεων ενώ πολλοί άλλοι συνελήφθησαν και παρέμειναν υπό κράτηση κατά παράβαση των κανόνων της ορθής διαδικασίας, εν μέσω καταγγελιών για εκτεταμένες παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Evo Morales παραιτήθηκε από τη θέση του προέδρου και εγκατέλειψε τη χώρα· λαμβάνοντας υπόψη ότι το ντόμινο παραιτήσεων που ακολούθησε είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί κενό στη διακυβέρνηση της χώρας και έτσι η Δεύτερη αντιπρόεδρος της Γερουσίας, Jeanine Añez, ανέλαβε προσωρινά την προεδρία της χώρας όπως ορίζει το Σύνταγμα· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συνταγματικό Πολυεθνικό Δικαστήριο της Βολιβίας (TCP) ενέκρινε την προσωρινή προεδρία της Jeanine Áñez·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη συνταγματική εντολή τους, η Jeanine Ánez και η προσωρινή κυβέρνηση έλαβαν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διοργάνωση νέων δημοκρατικών, διαφανών και δίκαιων εκλογών χωρίς αποκλεισμούς, οι οποίες διεξήχθησαν τον Οκτώβριο του 2020 παρά τα προβλήματα που δημιούργησε η πανδημία COVID-19· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Luis Arce από το κόμμα MAS κέρδισε τις εκλογές και αναγνωρίστηκε ως πρόεδρος από τη Jeanine Áñez καθώς και από τη διεθνή κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διασφαλίζοντας τη διαφανή και ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τους τελευταίους μήνες έχει επιβεβαιωθεί η ακύρωση ή η αναστολή των δικών αρκετών υποστηρικτών του κόμματος MAS, ενώ έχουν αυξηθεί οι απειλές για δικαστική δίωξη πολιτικών αντιπάλων του κυβερνόντος κόμματος (MAS)· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 18 Φεβρουαρίου 2021, εγκρίθηκε από την Πολυεθνική Συνέλευση της χώρας το ασαφούς περιεχομένου ανώτατο διάταγμα 4461, με το οποίο χορηγήθηκε γενική αμνηστία και χάρη στους υποστηρικτές της κυβέρνησης Arce, οι οποίοι διώχθηκαν επί κυβέρνησης Áñez για εγκλήματα που σχετίζονται με την «πολιτική κρίση» που ξέσπασε τον Οκτώβριο του 2019·

[1] Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2019)0077.

Πέμπτη 29 Απριλίου 2021

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στις 13 Μαρτίου 2021 η Jeanine Áñez, δύο υπουργοί της, ο πρώην υπουργός Ενέργειας Rodrigo Guzmán και ο πρώην υπουργός Δικαιοσύνης Álvaro Coimbra, καθώς και άλλα άτομα που συμμετείχαν στην προσωρινή κυβέρνηση από το 2019 έως το 2020 συνελήφθησαν με την κατηγορία της «τρομοκρατίας, της ανταρσίας και της συνωμοσίας» ενώ κατηγορούνται από την Εισαγγελία για συμμετοχή σε πραξικόπημα το 2019· λαμβάνοντας υπόψη ότι η προφυλάκισή τους παρατάθηκε σε έξι μήνες και ότι η πρώην πρόεδρος Añez αντιμετωπίζει ποινή φυλάκισης 24 ετών εάν καταδικαστεί· λαμβάνοντας υπόψη ότι εκκρεμεί ένταλμα σύλληψης για άλλους τρεις πρώην υπουργούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρώην πρόεδρος, Jeanine Áñez, αρχικά δεν έλαβε ιατρική βοήθεια ενώ βρισκόταν υπό κράτησή·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Εισαγγελία, έπειτα από καταγγελία πρώην μέλους του Κογκρέσου από το κόμμα MAS, απήγγειλε κατηγορίες καθώς ισχυρίζεται ότι τα προαναφερθέντα άτομα «προωθούσαν, διηύθυναν, ήταν μέλη και υποστήριζαν» οργανώσεις που είχαν ως στόχο τη διάλυση της «συνταγματικής τάξης» της Βολιβίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι απαγγέλθηκαν κατηγορίες στην Jeanine Áñez για να δικαστεί ως προσωρινή πρόεδρος και όχι ως απλή πολίτης ή υπό την ιδιότητα οποιουδήποτε άλλου δημόσιου ρόλου· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα άρθρα 159 παράγραφος 11, 160 παράγραφος 6, 161 παράγραφος 7 και 184 παράγραφος 4 του Συντάγματος του 2009 και του Δικαίου της 8ης Οκτωβρίου 2010 προβλέπουν ειδική διαδικασία για την εκδίκαση υποθέσεων στις οποίες εμπλέκεται ο/η Προέδρος, ο/η Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και ανώτεροι αξιωματούχοι διαφόρων δικαστηρίων· λαμβάνοντας υπόψη ότι η δικαστική διαδικασία κατά της προέδρου Áñez, την οποία ακολούθησε η εισαγγελική αρχή, δεν συνάδει με το συνταγματικό δίκαιο της Βολιβίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα στοιχεία που περιέχονται στα συνοδευτικά έγγραφα φαίνονται ασαφή·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι όσοι κατηγορούνται για τα εν λόγω ποινικά αδικήματα ισχυρίζονται ότι διώκονται· λαμβάνοντας υπόψη ότι όσοι έχουν συλληφθεί μέχρι στιγμής ισχυρίζονται ότι δεν τους έχουν κοινοποιηθεί δεόντως οι κατηγορίες, παρόλο που η Γενική Εισαγγελία τόνισε ότι τα εντάλματα σύλληψης εκδόθηκαν σύμφωνα με τον νόμο και χωρίς να παραβιάζονται τα δικαιώματα των κρατουμένων· λαμβάνοντας υπόψη ότι το γραφείο του Διαμεσολαβητή αποφάσισε να παρακολουθεί τις ενέργειες της αστυνομίας και της Εισαγγελίας της Βολιβίας, ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός της ορθής διαδικασίας και του δικαιώματος υπεράσπισης των συλληφθέντων ατόμων·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 3 του Διαμερικανικού Δημοκρατικού Χάρτη ορίζει τη διάκριση και την ανεξαρτησία των δημόσιων εξουσιών ως ουσιώδες στοιχείο της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 8 του «Συμφώνου του San José» υπογραμμίζει τις δικαστικές εγγυήσεις και την ορθή διαδικασία· λαμβάνοντας υπόψη ότι αρκετοί διεθνείς οργανισμοί έχουν εκφράσει την ανησυχία τους για την κατάχρηση των δικαστικών μηχανισμών στη Βολιβία και για το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ως κατασταλτικά μέσα από το κυβερνών κόμμα· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο νεοεκλεγείς πρόεδρος Arce υποσχέθηκε ότι κατά τη διάρκεια της κυβέρνησής του δεν θα ασκηθούν πολιτικές πιέσεις σε εισαγγελείς και δικαστές·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξιοπιστία του δικαστικού συστήματος της Βολιβίας επηρεάζεται από τις συνεχείς καταγγελίες περί έλλειψης ανεξαρτησίας, εκτεταμένης πολιτικής παρέμβασης και διαφθοράς·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η IACHR έχει τονίσει ότι ορισμένοι βολιβιανοί αντιτρομοκρατικοί νόμοι παραβιάζουν την αρχή της νομιμότητας, διότι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, έναν εκτεταμένο ορισμό της τρομοκρατίας που αναπόφευκτα καταλήγει να είναι υπερβολικά ευρύς ή ασαφής· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη θα πρέπει να σέβονται την αρχή της νομιμότητας κατά τον ορισμό των εγκλημάτων στο δίκαιο τους· λαμβάνοντας υπόψη ότι εξακολουθούν να εκκρεμούν οι καταγγελίες που έχουν υποβληθεί στο Πολυεθνικό Συνταγματικό Δικαστήριο της Βολιβίας (TCP) και ζητούν να κηρυχθούν αντισυνταγματικά τα άρθρα 123 (αφορά το έγκλημα της ανταρσίας) και 133 (αφορά την τρομοκρατία) του ποινικού κώδικα επειδή εικάζεται ότι παραβιάζουν την Αμερικανική Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και το Σύνταγμα της Βολιβίας·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ είναι εταίρος της Βολιβίας εδώ και πολύ καιρό και θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει τους δημοκρατικούς θεσμούς της, την ενίσχυση του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ως διαμεσολαβητής στην επικράτηση της ειρήνης στη χώρα το 2019 και το 2020 ενώ στήριξε και τη διεξαγωγή των εκλογών·

1. καταγγέλλει και καταδικάζει την αυθαίρετη και παράνομη κράτηση της πρώην προσωρινής προέδρου Áñez, δύο υπουργών της και άλλων πολιτικών κρατουμένων· καλεί τις βολιβιανές αρχές να τους απελευθερώσουν αμέσως και να αποσύρουν τις πολιτικά υποκινούμενες κατηγορίες εναντίον τους· ζητεί ένα πλαίσιο διαφανούς και αμερόληπτης δικαιοσύνης χωρίς πολιτικές πιέσεις και καλεί τις αρχές να παράσχουν κάθε αναγκαία ιατρική βοήθεια για τη διασφάλιση της ευημερίας τους·

2. υπογραμμίζει ότι η πρώην πρόεδρος Áñez συμμορφώθηκε πλήρως με τα καθήκοντά της βάσει του Συντάγματος της Βολιβίας ως Δεύτερη Αντιπρόεδρος της Γερουσίας όταν κλήθηκε να καλύψει το κενό στη διακυβέρνηση της χώρας, που προκλήθηκε από την παραίτηση του πρώην προέδρου Evo Morales μετά τις βίαιες εξεγέρσεις που ξέσπασαν με αφορμή τις προσπάθειες νόθευσης των εκλογών· επισημαίνει ότι το Πολυεθνικό Δικαστήριο της Βολιβίας ενέκρινε τη μεταβίβαση εξουσίας στη Jeanine Áñez· σημειώνει ότι οι εκλογές της 18ης Οκτωβρίου 2020 διεξήχθησαν χωρίς επεισόδια ενώ τηρήθηκαν πλήρως οι δημοκρατικές εγγυήσεις·

Πέμπτη 29 Απριλίου 2021

3. εκφράζει την ανησυχία του για την έλλειψη ανεξαρτησίας και αμεροληψίας του δικαστικού συστήματος της Βολιβίας και την επικράτηση διαρθρωτικών προβλημάτων· σημειώνει ότι αυτή η έλλειψη ανεξαρτησίας επηρεάζει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και, γενικότερα, μειώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών στο εθνικό σύστημα δικαιοσύνης· καταγγέλλει τις πολιτικές πιέσεις που ασκούνται στο δικαστικό σώμα για τη δίωξη πολιτικών αντιπάλων και υπογραμμίζει τη σημασία της τήρησης των διαδικαστικών εγγυήσεων και της διασφάλισης ότι το δικαστικό σώμα είναι απαλλαγμένο από κάθε πολιτική πίεση· τονίζει ότι τα θύματα αξίζουν πραγματική και αμερόληπτη δικαιοσύνη και ότι όλοι οι υπεύθυνοι θα πρέπει να λογοδοτήσουν, χωρίς τη χορήγηση αμνηστίας ή χάριτος λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων· ζητεί τον πλήρη σεβασμό της ανεξαρτησίας των εξουσιών και πλήρη διαφάνεια σε όλες τις νομικές διαδικασίες·

4. τονίζει ότι όλες οι δικαστικές διαδικασίες πρέπει να διεξάγονται με πλήρη σεβασμό της αρχής της ορθής διαδικασίας που κατοχυρώνεται στο διεθνές δίκαιο· τονίζει ότι θα πρέπει να παρέχονται δικαστικές εγγυήσεις, διασφαλίζοντας τη δικαστική προστασία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, στο πλαίσιο ενός ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστικού συστήματος απαλλαγμένου από παρεμβάσεις άλλων κρατικών θεσμικών οργάνων·

5. παροτρύνει τη Βολιβία να προβεί χωρίς καθυστέρηση σε διαρθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις στο δικαστικό σύστημα, ιδίως στη σύνθεσή του, προκειμένου να εξασφαλιστούν εγγυήσεις για δίκαιες και αξιόπιστες δίκες, αμεροληψία και σεβασμό της ορθής διαδικασίας· καλεί την κυβέρνηση της Βολιβίας να αντιμετωπίσει το εκτεταμένο ζήτημα της διαφθοράς στη χώρα· καλεί την κυβέρνηση της Βολιβίας να τροποποιήσει τα άρθρα του ποινικού κώδικα σχετικά με τα εγκλήματα της ανταρσίας και της τρομοκρατίας, τα οποία περιλαμβάνουν υπερβολικά ευρείς ορισμούς της τρομοκρατίας και, ως εκ τούτου, οδηγούν σε πιθανές παραβιάσεις των αρχών της νομιμότητας και της αναλογικότητας·

6. καλεί την Εισαγγελία της Βολιβίας να κινήσει εκ νέου την έρευνα σχετικά με την εικαζόμενη διοχέτευση, μέσω παράτυπων πληρωμών, από την κυβέρνηση Morales δημόσιων κονδυλίων ύψους 1,6 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ στη συμβουλευτική εταιρεία Neurona·

7. υπενθυμίζει ότι είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαυλοι ενισχυμένου και αποτελεσματικού διαλόγου μεταξύ των βολιβιανών θεσμών, προκειμένου να προάγονται οι δημοκρατικές αξίες, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· καλεί τις βολιβιανές αρχές να ηγηθούν μιας διαδικασίας συμφιλίωσης με στόχο την αποκλιμάκωση της έντασης και της εχθρότητας που υποβόσκουν σε όλα τα στρώματα της βολιβιανής κοινωνίας·

8. εκφράζει την ανησυχία του για τη δεινή κοινωνική και πολιτική κατάσταση που επικρατεί στη Βολιβία από το 2019 και που συνεχώς επιδεινώνεται· εκφράζει τη βαθιά του λύπη για τις τραγικές στιγμές που έχουν βιώσει όλα τα θύματα της αναταραχής στη Βολιβία ανεξαρτήτως της πλευράς με την οποία συντάσσονται· υπογραμμίζει την επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί ο απολύτως νόμιμος πολυεθνοτικός και πολυγλωσσικός χαρακτήρας του κράτους· καλεί τη Βολιβία να προβεί σε διαρθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένου του διορισμού ανεξάρτητου και αμερόληπτου Διαμεσολαβητή, για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των κρίσεων που ξέσπασαν στη χώρα·

9. πιστεύει ότι η ΕΕ και η Βολιβία θα πρέπει να συνεχίσουν και να ενισχύσουν τη συμμετοχή και τον διάλογό τους στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για το ΣΓΠ +, δεδομένου ότι η Βολιβία είναι η μόνη χώρα της Κοινότητας των χωρών των Άνδεων που δεν έχει συνάψει συμφωνία με την ΕΕ· πιστεύει ότι η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να υποστηρίζει τη Βολιβία και να είναι έτοιμη να αναλάβει περαιτέρω δράση, υπό την προϋπόθεση ότι θα ληφθούν σαφή μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης και ότι θα γίνονται σεβαστά η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα·

10. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στον Αντιπρόεδρο της Επιτροπής/Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, στην κυβέρνηση της Βολιβίας, στο Πολυεθνικό Συνταγματικό Δικαστήριο της Βολιβίας, στον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών, στη Διαμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο Κοινοβούλιο των Άνδεων, στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση ΕΕ-Λατινικής Αμερικής, στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ και στην Ύπατη Αρμόστρια των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.